

Landskap: Wexiö Upptecknat av: A. B. Rooth
 Härad: _____ Adress: Stund
 Socken: Karlskrona Berättat av: Fru Agda Nyman
 Uppteckningsår: 1943 Född år: 1860 i Karlskrona

Gjömån ö. båtsmän.	s. 1.
Affärer ö. affärstider.	s. 5.
Skov ö. grisar.	s. 5.
Faltö.	s. 6.
Mjölkeställen.	s. 6.
Folket på Västeruddan, Pantarkömen, Vamö ö. Björkkömen.	s. 7.
Begravning.	s. 8-10.
Bröllop.	s. 11.
Medel mot mavan.	s. 13.
Otyg.	s. 13.
Huvudläsa.	s. 13-14.
Födda på en söndag.	s. 14.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8995 /

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I 60 år har jag bott här, på denna gatan i 40 år men jag är född på Västerudden.

Här har bot mest sjömän på Björkholmen, men här har aldrig bott båtsmän och dessa här småstugorna äro ej båtsmansstugor utan här bodde bära första klass sjömän. hampespinnare och koppelslagare och timmermän och matrosar. Min man har också varit vid flottan - han var korpral - då hade de måste gå igenom en skola för att bli korpraler och det kallades också första klass sjöman. Det fanns andra och tredje klass sjömän, det var sådana som inte gått igenom några skolor.

Båtsmännen bodde ute på Stubholmen, där hade de sina båtsmansstugor. Bönderna hade nämligen båtsmän för att slippa tjänstgöra själva. Bönderna skulle betala för vissa torp till kronan. Förr tog de ofta ut båtsmännen till kockar och sådant när de voro ute på sjön istället för att de nu har särskilt utbildat folk.

ACC. N:R M. 8995:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skeppsgossarna gick in när de var barn. Andra kunde värva sig när de var 18-20 år.

Min man värvade sig när han var en 18-20 år. Det gjorde min son också och han är flaggrustmästare nu. Jag har en måg som också värvade sig och han är förrådskarl.

Skeppsgossarna fick lära sig till på segelfartyg som Flottan hade. Och så förflyttades de från det ena fartyget till det andra efterhand som de lärde sig mer och mer. Skeppsgossarna

bodde på kasern och åt där. och läste. På sommaren var de ute på segelskutor. De skulle lära sig allt med virke och tåg och sådant.

De fyra segelfartygen var Jaramas, Snabb opp,,Falken och Gladan.

ACC. NR M. 8995:3

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När de var 21 år gamal karlskrevs de och då kom de in som 3:e klassens sjömän. Det var visst inte alla som ville som fick bli skeppsgosar.

Skeppsgossarna blev alla småningom underofficerare. Alla de gamla gubbarna som bodde här på Björkholmen de voro underofficerare. Här boe en gammal underofficer Andersson och han har varit skeppsgosse.

De som inte varit skeppsgossar utan värvade sig när de voro en 20 år gamla hade försrt utbildat sig till något yrke. Min man var murare innan han värvade sig och det var min son också. Förr hade de staboarna till alla byggen och sådant inom stan men nu måste de ta bondkaniner till allt sådant arbete.

ACC. N:R M. 8995:4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

“en sen övergav de sitt arbete för sjölivet. Då var det ju
ej någon pensionering utan alla fick gå så länge de orkade.
Nu får de bara hålla på till de är 65 år visst.

Koppelslagarna hade sitt arbete på varvet. Det fanns ci-
vila arbetare på Varvet också. Min far som också var från
Karlskrona var snickare och han byggde båtar ,han byggde
inuti båtarna. De civila arbetarna på varvet hade inga uni-
former endast sjöfolket men de stod alla under krigslagarna.

ACC. N:R M. 8995:5.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Affärer har här alltid varit på Björkholmen. Då var det öppet från 6-7 på morgonen till 7 på kvällen och inte stängt mitt på dan utan då kunde folket gå in och få snus och och tobak och vadde ville ha.

Det var /bara en här på Björkholmen som hade ko och det var en bryggare som hade en stor trädgård ned mot sjön. Men grisar hade de mycket här det hade nästan alla men de kunde inte ha dem inne på gårdarna utan härnedanför längs efter Saltö sund hade de en lång rad med svinstior uppbyggda - liksom de nu har kaniner. Gårdarna var för små här för att de skulle kunna ha grisar utan därför hade de byggt upp stiorna där nere.

ACC. N:R M. 8995:6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

På Saltö fanns bara ett hus och det var grevens och där bodde hans folk. Det huset -ett rött- finns kvar än. Där gick hans kor på bete. Gre~~ven~~ själv bodde på Sjuhälla.

På Stubb^{b)}holmen är sådana vaktstugor än men det är väl varvspolisen som bor i dem nu. Varvspolis fanns ej då.

Det fanns olika mjölkställän där man fick hämta mjölk. Mjölken kördes till mjölkställens med hästskjuts istället för bilar precis som nu. Mjölken kördes in från landet.

ACC. N:R M. 8995:7

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

På Västerudden där fanns mycket underofficerare också.

Officerarna bodde framför allt vid Ronnebygatan och i närheten av kasernerna och nere vid Gröna gången låg varvschefens boställe.

På Pantarholmen där bodde allt möjligt folk - där var alltid också mycket slagsmål.

När det kom tattare och zigenare till stan fick de slå läger utefter sjöstränderna vid Vämö och Pantarholmen. Dit gick vi ut som barn för att titta på tattareföljerna.

Björkholmen har alltid varit lugnt och fredligt.

ACC. N:R M. 8995:8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Här satte de ej upp granar vid begravningar det gjorde de bara på landet. Men de kunde däremot strö granris längs vägen för bi flere hus. Nu risar de ju knappt utanför porten.

När min flicka dog här fick hon ligga i den boden som användes till till likbod. Det var en skräpbod. Men man var inte säker för råttor och därför brukade man låta den döde ligga inne i rummet.

Jag bodde i en stuga och gubben som bodde ovanpå dog. Och han fick ligga i mitt rum och så flyttade jag till mina barn. De kunde ju inte sjläva ligga i samma rum som liket.

Den boden där min dotter fick ligga användes nog bara för lik för den kallades för likboden och där stod ett par bockar innan Det är trettio år sedan hon dog. Det var bara folket i gården

ACC. NR M. 8995: 9.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

som fick använda likboden andra fick minsann inte hyva in sina lik där. Nu har de boden till verktyg och sådant. Men de fick ju ha en bod att ställa liket i de som inte kunde få ha det i rummet och själva bo någon annan stans. Då fick de ta sina vedbodar och så satte de in liket där och så släppte de in en katt för att hålla råttorna väck.

Likboden kläddes med lakan och med granar och blommor för det skulle se litet trevligt ut eller björkar om det var på sommaren.

Ljus hade man inte där. De som ville fick komma och se på den döda om det var någon bekant eller så. Min dotter var ju bara en ung flicka men det var många som kom och såg på henne. Men annars var det ju många förvetna som kom för att se hur kistan var klädd när vagnen kom och för att se vilka gäster som var bjudna.

Begravningsdagen ställdes kistan på ett par bockar på gården

ACC. NR M. 8995:10.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och så lade man som en liten blomstermatta nere vid den
dödas fötter och litet blommor i handen.

Unga flickor som varit förlovade kläddes som brudar när
de dog.

ACC. N:R M. 8995:11.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vid bröllop sattes det inte upp björkar det var bara på landet.

Jag vigdes hemma och vi hade ett par pallar liksom i kyrkan.

Man vigdes hemma när man hade så en snygga hem så man kunde annars vigdes man i kyrkan. Mycket ,mycket folk vigdes hemma, det fanns ju inga kapell då heller.

Bruden var klädd i kron i allmändet var det en myrtenkrona och så var slöjan fästad inuti. Det var en vit lång, lång slöja. De kunde ha hurdana klänningar som helst inga brokiga förstås. Jag hade en grå klänning när jag vigdes och min syster hade en svart på sitt bröllop. Bruden hade ingenting i handen - inte psalmbok för man sjöng ju inte. Prästen bara pratade om man ville ha varandra och så där. Och inga marscher var det. De vigde sig i allmänhet på kvällen för det mesta på lördagarna. Då hade man kalas efter och så många släktingar som man kunde bjuda. Kalasen var ju allteftersom de hade råd.

ACC. NR M. 8995:12.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Efter vigseln drack man ett glas vin och prästen "glasade" med öss. Och sen var det kaffe och sen på kvällen var det smörgåsbord. När prästen gått roade de sig och dansade kronan av bruden.

Jag tror inte bruden fick bära krona ~~om~~ hon fått barn.

Min mor talade om att prästen klippte av ett par bitar av kronan om det var på någon brud som ej var mö~~r~~ men hade krona på sig.

Jag har hört att de skulle sätta en spräckt träsko under sängen på bröllopsnatten om de ville ha en flicka. Det säger de på skoj än idag om det är någon som önskar sig en flicka.

ACC. NR M. 8995:13.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jag sätter skorna avigt om kvällarna för att få ro i sängen mot maran. Det har jag lärt mig. Skorna skall stå med näsorna åt motsatt håll.

Den siste som kommer in på kvällen drager alltid något otyg med sig. Det märkte jag så många gånger förr när min son kom sent hem då blev jag så orolig och hade svårt att somna. Man skall spotta i dörren efter den siste som kommer på kvällen så stannar otyget utanför.. Jag går aldrig utanför dörren sen jag ordnat för kvällen om det är aldrig så viktigt för att slippa få in något otyg. Om grannfrun kommer in på kvällen så kommer det ofta in något otyg också.

Gamla fru Forsberg hon såg huvudlösa fångar vid fängelsemuren. Här borta har varit fängelse förut men det är nu bostäder för flottans arbetare.

ACC. NR M. 8995:14.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När min moster bodde på Vallgatan såg hon ofta huvudlösa gubbar vid kyrkogården. En gång när mor och hon höll på att tvätta vid Västerudden drog hon plöstligt mor till sig för då såg hon något igen.

De som var födda på en söndag kunde se mer än andra så hon var väl född på en söndag kan jag tro.